

РЕГУЛЮВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ

Анотація. У статті розглядаються питання регулювання, прогнозування і планування в системі внутрішнього економічного механізму.

Ключові слова: внутрішній економічний механізм, прогнозування, планування, підприємницька діяльність, регулювання підприємництва, ресурсний і цільовий метод планування.

Annotation. The questions of adjusting, prognostication and planning in the system of internal economic mechanism are examined in this article.

Key words: internal economic mechanism, prognostication, planning, entrepreneurial activity, adjusting of enterprise, resource and having a special purpose method of planning.

Вступ. Внутрішній економічний механізм охоплює всі методи і складові господарського механізму. Вони діють, впливають на хід розвитку всіх процесів, починаючи від формування підприємства до забезпечення ефективної діяльності і продовження на всіх етапах його діяльності. А тому, виключивши хоч одну зі складових господарського механізму, внутрішній економічний механізм не може ефективно функціонувати. На жаль, у виробничій практиці дуже часто проявляється, що окремі чинники випадають із поля зору практичної діяльності. Тому розгляд цих питань у системі функціонування внутрішнього механізму відіграє важливу роль як для теорії, так і для практики підприємницької діяльності, що і підтверджується дослідженням на матеріалах Прикарпатського регіону. До таких чинників у багатьох випадках відносяться регулювання, прогнозування, а інколи і планування.

Постановка завдання. Підприємства інколи живуть сьогоднішнім днем. А реальне життя показує, що без прогнозування і своєчасного регулювання підприємницької діяльності не може бути ефективної підприємницької діяльності. Не може бути забезпечено раціональне використання матеріально-сировинних ресурсів, основних виробничих фондів, затрат на виробництво продукції в цілому, своєчасне виконання замовлень, виготовлення конкурентноздатної продукції. А ці всі недоліки проявляються в нераціональному використанні виробничих ресурсів, у здорожченні затрат на виробництво продукції, необхідності підвищення цін, зумовлюють зниження життєвого рівня народу. І це має місце у практичному житті в державному масштабі протягом усього періоду незалежності України.

Без регулювання, прогнозування і планування не можна забезпечити ефективного функціонування внутрішнього механізму в цілому. До таких підприємств, що не справилися з розробкою прогнозу своєї діяльності, слід віднести такі підприємства Прикарпаття, як “Позитрон”, “Радіозавод”, виробниче об’єднання “Коломиясільмаш” та інші.

Мета роботи – розглянути суть планування, прогнозування і регулювання підприємницької діяльності та можливість їх впровадження в практику нинішнього внутрішнього економічного механізму.

Результати. В умовах підприємництва, незалежно від форми власності й підпорядкування, реалізуються соціально-економічні цілі, які стоять перед національною економікою. Згідно з Господарським кодексом України (ст. 47) держава гарантує всім підприємцям, незалежно від обраних ними організаційних форм підприємницької діяльності, рівні права та можливості для залучення і використання матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів. Забезпечення підприємця матеріально-технічними та іншими ресурсами, що централізовано розподіляються державою, здійснюється з метою виконання підприємцем поставок робіт чи послуг для державних потреб.

Держава гарантує недоторканість майна і забезпечує захист майнових прав підприємця. Вилучення державою або органами місцевого самоврядування у підприємця основних і оборотних фондів, іншого майна допускається на підставах і в порядку, передбачених законодавством України.

Державні органи і службові особи можуть втручатися в діяльність підприємства тільки в рамках своєї компетенції.

Механізм регулювання підприємництва з боку держави – це система впливу на підприємницьку діяльність з метою спрямування її на забезпечення перспективного розвитку національної економіки в цілому і створення умов для розвитку самого підприємництва.

Держава повинна сприяти розвитку ринкового механізму, усувати штучні перешкоди, які можуть створити для нього монопольні підприємства.

В умовах розвинутого ринку державне регулювання економіки – це втручання держави не в ринковий механізм, а в передумови та побічні наслідки його функціонування. Держава повинна не підміняти закони ринку штучними, а впливати на економічне середовище, в якому вони діють, спрямовуючи розвиток економіки підприємств відповідно до визначених цілей та пріоритетів. Так, не втручаючись у закони ціноутворення, держава впливає лише на співвідношення між попитом та пропозицією і через це співвідношення використовує ціну для стимулювання чи стримування виробництва. Державні програми допомоги малозабезпеченим, непрацездатним і тимчасово безробітним забезпечують їхній захист без втручання в ринковий механізм господарювання підприємств. Державне регулювання повинно координувати економічні процеси, що відбуваються в державі загалом. Наприклад, змінюючи податкову і коректуючи кредитну форму регулювання, можна впливати на структуру національної економіки, обсяги виробництва продукції, змінювати розподіл ресурсів. Державні субсидії і пільги окремим підприємствам та галузям (так звана субвенційна форма державного регулювання) мають бути спрямовані виключно на формування суспільного капіталу, сприяти розвитку науки, освіти, реалізації соціальних програм.

Регулювання економічної діяльності останніх здійснюється за допомогою правових актів, широкого використання договірних відносин, фінансування розвитку державного сектора, податкової, кредитної і банківської систем, ціноутворення та інших регуляторів з метою досягнення цілей, визначених соціально-економічною політикою держави.

Державне регулювання економіки – це діяльність держави, спрямована на створення правових, економічних і соціальних передумов для функціонування економічного механізму відповідно до цілей і пріоритетів державної економічної політики.

У сфері господарювання держава здійснює довгострокову (стратегічну) і поточну (тактичну) економічну і соціальну політику, спрямовану на реалізацію та оптимальне узгодження інтересів суб'єктів господарювання, різних суспільних верств населення.

Економічна стратегія – обраний державою курс економічної політики, розрахований на тривалу перспективу і спрямований на вирішення широкомасштабних економічних та соціальних завдань, завдань культурного розвитку, забезпечення економічної безпеки держави, збереження і примноження її економічного потенціалу і національного багатства, підвищення рівня добробуту народу. Економічна стратегія включає визначення пріоритетних цілей народного господарства, засобів та способів їх реалізації, виходячи зі змісту об'єктивних процесів і тенденцій, що мають місце в національному та світовому господарстві, і враховуючи законні інтереси суб'єктів господарювання.

Економічна тактика – сукупність найближчих цілей, завдань, засобів і способів їх досягнення для реалізації стратегічного курсу економічної політики в конкретних умовах, що складаються в поточному періоді розвитку народного господарства.

Правове закріплення економічної політики здійснюється шляхом визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, у прогнозах і програмах економічного та соціального розвитку України й окремих її регіонів, програмах діяльності Кабінету Міністрів України,

цільових програмах економічного, науково-технічного і соціального розвитку, а також відповідних законодавчих актах.

Основними напрямками економічної політики, що визначаються державою, є такі:

1. Структурно-галузева політика, спрямована на здійснення державою прогресивних змін у структурі народного господарства, удосконалення міжгалузевих та внутрішньогалузевих пропорцій, стимулювання розвитку галузей, які визначають науково-технічний прогрес, забезпечують конкурентоспроможність вітчизняної продукції та зростання рівня життя населення. Складовими цієї політики є промислова, аграрна, будівельна та інші сфери економічної політики, щодо яких держава здійснює відносно самостійний комплекс заходів стимулюючого впливу.

2. Інвестиційна політика, спрямована на створення суб'єктам господарювання необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засобів виробництва, переважно у галузях, розвиток яких визначено як пріоритети структурно-галузевої політики, а також забезпечення ефективного й відповідального використання цих коштів та здійснення контролю за ними.

3. Амортизаційна політика, спрямована на створення суб'єктам господарювання найбільш сприятливих та рівноцінних умов забезпечення процесу простого відтворення основних виробничих і невиробничих фондів переважно на якісно новій техніко-технологічній основі.

4. Політика інституційних перетворень, спрямована на формування раціональної багатокладної економічної системи шляхом трансформування відносин власності, роздержавлення економіки, приватизацію та націоналізацію виробничих фондів, забезпечення на власній основі розвитку різних форм власності і господарювання, еквівалентності відносин обміну між суб'єктами господарювання, державну підтримку і захист усіх форм ефективного господарювання та ліквідацію будь-яких протизаконних економічних структур.

5. Цінова політика, спрямована на регулювання державою відносин обміну між суб'єктами ринку з метою забезпечення еквівалентності в процесі реалізації національного продукту, дотримання необхідної паритетності цін між галузями та видами господарської діяльності, а також забезпечення стабільності оптових та роздрібних цін.

6. Антимонопольно-конкурентна політика, спрямована на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів господарювання, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими, насамперед у сфері монопольного ціноутворення.

7. Бюджетна політика, спрямована на оптимізацію та раціоналізацію формування доходів і використання державних фінансових ресурсів, підвищення ефективності державних інвестицій у народне господарство, узгодження загальнодержавних і місцевих інтересів у сфері міжбюджетних відносин, регулювання державного боргу та забезпечення соціальної справедливості при перерозподілі національного доходу.

8. Податкова політика, спрямована на забезпечення економічно обґрунтованого податкового навантаження на суб'єктів господарювання, стимулювання суспільно необхідної економічної діяльності суб'єктів, а також дотримання принципу соціальної справедливості та конституційних гарантій прав громадян при оподаткуванні їх доходів.

9. Грошово-кредитна політика, спрямована на забезпечення народного господарства економічно необхідним обсягом грошової маси, досягнення ефективного готівкового обігу, залучення коштів суб'єктів господарювання та населення до банківської системи, стимулювання використання кредитних ресурсів на потреби функціонування і розвитку економіки.

10. Валютна політика, спрямована на встановлення і підтримання паритетного курсу національної валюти щодо іноземних валют, стимулювання зростання державних валютних резервів та їх ефективне використання.

11. Зовнішньоекономічна політика, спрямована на регулювання державою відносин суб'єктів господарювання з іноземними суб'єктами та захист національного ринку і вітчизняного товаровиробника. Держава здійснює екологічну політику, що забезпечує раціональне використання та повноцінне відтворення природних ресурсів, створення безпечних умов життєдіяльності населення.

У соціально-економічній сфері держава здійснює соціальну політику захисту прав споживачів, політику заробітної плати і доходів населення, політику зайнятості, політику соціального захисту та соціального забезпечення.

У країнах з розвинутою ринковою економікою регулюючі функції держави зводяться до: законодавчої, стабілізуючої, розподільчої.

Законодавча функція пов'язана з розробкою системи економічних, соціальних, організаційно-господарських законів, постанов, які є правовою основою ринкової економіки, а отже, гарантом однакових прав і можливостей для підприємств усіх форм власності та господарювання. Розробляючи й реалізуючи антимонопольне законодавство, держава захищає конкуренцію як основну умову і регулятор ринкової економіки. Економічне законодавство виконує роль арбітра в сфері господарських відносин, виявляє незаконну діяльність та вживає відповідних заходів до порушників.

Стабілізуюча функція передбачає підтримання високого рівня зайнятості, цінової рівноваги, стимулювання економічного зростання підприємств. Для цього держава визначає цілі, напрями і пріоритети економічного розвитку, виділяє відповідні ресурси для їх реалізації, використовує грошово-кредитні та бюджетно-податкові важелі, забезпечує зайнятість і стабільний рівень цін, здійснюючи відповідну фінансову і кредитно-грошову політику, спрямовану на подолання інфляції й безробіття. Визначені державою головні цілі та пріоритети складають основу індикативних планів та економічних програм.

Розподільча функція передбачає, що держава здійснює справедливий розподіл доходів та ефективніше розміщення ресурсів у ринковій економіці. Для реалізації цієї функції вона перерозподіляє доходи заможних верств населення на користь малозабезпечених і незапрацьованих.

Державне регулювання економіки поділяють на пряме і непряме (опосередковане). Пряме регулювання реалізується через бюджетне інвестування державою відповідних програм: фінансування розвитку державних підприємств, інфраструктури, науки, культури, освіти, соціального захисту населення, а також через регламентацію цін, заробітної плати та інших складових ринкового механізму. Непряме регулювання економіки досягається за допомогою правових, адміністративних та економічних методів.

До правових інструментів належать закони про власність, підприємництво, підприємство, інвестиційну та зовнішньоекономічну діяльність, податки й ціни, соціальний захист населення тощо.

Адміністративні регулятори – це укази, постанови та розпорядження виконавчих органів, що дозволяють, обмежують, забороняють та нормують види господарської діяльності: встановлення квот, ембарго, видання ліцензій, стандарти якості продукції, екологічні норми тощо.

Засобом координації господарської діяльності підприємств є індикативне планування. Його показники не є обов'язковими для окремих підприємств, а мають рекомендаційно-орієнтовний характер. Індикативний план – це інструмент, в якому визначаються цілі, пріоритети та головні параметри розвитку економіки.

До основних економічних методів регулювання належать фінансово-кредитна та бюджетно-податкова політика.

У Господарському кодексі (ст. 12) зазначено, що для реалізації економічної політики, виконання цільових економічних та інших програм і програм економічного й соціального розвитку держава застосовує різноманітні засоби і механізми регулювання господарської діяльності.

Основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є:

- державне замовлення, державне завдання;
- ліцензування, патентування і квотування;
- сертифікація та стандартизація;
- застосування нормативів та лімітів;
- регулювання цін і тарифів;
- надання інвестиційних, податкових та інших пільг;
- надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.

Державне замовлення є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності. Державний контракт – це договір, укладений державним замовником від імені держави з суб'єктом господарювання – виконавцем державного замовлення, в якому визначаються економічні та правові зобов'язання сторін і регулюються їх господарські відносини. Поставки продукції для державних потреб забезпечуються за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел фінансування, що залучаються для цього, в порядку, визначеному законом.

У випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами, Кабінет Міністрів України, інші органи виконавчої влади можуть встановлювати державні завдання, що є обов'язковими для суб'єктів господарювання.

Ліцензування, патентування певних видів господарської діяльності та квотування є засобами державного регулювання у сфері господарювання, спрямованими на забезпечення єдиної державної політики у цій сфері та захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів.

Ліцензія – документ державного зразка, який засвідчує право суб'єкта господарювання-ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом певного періоду за умови виконання ліцензійних умов. Відносини, пов'язані з ліцензуванням певних видів господарської діяльності, регулюються законом.

У сферах, пов'язаних з торгівлею за грошові кошти (готівку, чеки, інші форми розрахунків та платіжні картки на території України), обміном готівкових валютних цінностей (у тому числі операції з готівковими платіжними засобами, вираженими в іноземній валюті, та з платіжними картками), у сфері грального бізнесу та побутових послуг, інших сферах, визначених законом, може здійснюватися патентування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.

Торговий патент – це державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання займатися певними видами підприємницької діяльності впродовж встановленого строку. Спеціальний торговий патент – це державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта господарювання на особливий порядок оподаткування відповідно до закону. Порядок патентування певних видів підприємницької діяльності встановлюється законом.

У необхідних випадках держава застосовує квотування, встановлюючи граничний обсяг (квоти) виробництва чи обігу певних товарів і послуг. Порядок квотування виробництва та/або обігу (включаючи експорт та імпорт), а також розподілу квот встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до закону.

У сфері господарювання застосовуються: державні стандарти України; кодекси усталеної практики; класифікатори; технічні умови; міжнародні, регіональні і національні стандарти інших країн (застосовуються в Україні відповідно до чинних міжнародних договорів).

Застосування стандартів чи їх окремих положень є обов'язковим для:

- суб'єктів господарювання, якщо на стандарти є посилання в нормативно-правових актах;

- учасників угоди (контракту) щодо розроблення, виготовлення чи постачання продукції, якщо в ній (ньому) є посилання на певні стандарти;
- виробника чи постачальника продукції, якщо він склав декларацію про відповідність продукції певним стандартам чи застосував позначення цих стандартів у її маркуванні;
- виробника чи постачальника, якщо його продукцію сертифіковано щодо вимог стандартів.

У разі виготовлення продукції на експорт, якщо угодою (контрактом) визначено інші вимоги, ніж ті, що встановлені нормативно-правовими актами України, дозволяється застосування положень угоди (контракту), якщо вони не суперечать законодавству у частині вимог до процесу виготовлення продукції, її зберігання та транспортування на території України.

З метою запобігання наданню послуг та реалізації продукції, небезпечних для життя, здоров'я та майна громадян і довкілля, сприяння споживачеві у виборі продукції, створення умов для участі суб'єктів господарювання в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві та міжнародній торгівлі здійснюється сертифікація, тобто підтвердження відповідності якості продукції та послуг вимогам стандартів.

Держава може надавати дотації суб'єктам господарювання: на підтримку виробництва життєво важливих продуктів харчування, лікарських препаратів та засобів реабілітації інвалідів, на імпорتنі закупівлі окремих товарів, послуги транспорту, що забезпечують соціально важливі перевезення, а також суб'єктам господарювання, що опинилися у критичній соціально-економічній або екологічній ситуації, з метою фінансування капітальних вкладень на рівні, необхідному для підтримання їхньої діяльності, на цілі технічного розвитку, що дають значний економічний ефект, а також в інших випадках, передбачених законом. Держава може здійснювати компенсації або доплати сільськогосподарським товаровиробникам за продукцію, що реалізується ними державі.

У механізмі державного регулювання підприємництва важливим інструментом є податки. Система оподаткування в Україні, податки і збори встановлюються виключно законами України. Система оподаткування будується за принципами економічної доцільності, соціальної справедливості, поєднання інтересів суспільства, держави, територіальних громад, суб'єктів господарювання та громадян.

З метою вирішення найважливіших економічних і соціальних завдань держави закони, якими регулюється оподаткування суб'єктів господарювання, повинні передбачати:

- оптимальне поєднання фіскальної та стимулюючої функцій оподаткування;
- стабільність (незмінність) протягом кількох років загальних правил оподаткування;
- усунення подвійного оподаткування;
- узгодженість з податковими системами інших країн.

Ставки податків мають нормативний характер і не можуть встановлюватися індивідуально для окремого суб'єкта господарювання. Система оподаткування в Україні повинна передбачати граничні розміри податків і зборів, які можуть відраховуватися з суб'єктів господарювання. При цьому податки та інші обов'язкові платежі, які відповідно до закону включаються до ціни товарів (робіт, послуг) або відносяться на їх собівартість, сплачуються суб'єктами господарювання незалежно від результатів їх господарської діяльності.

Держава здійснює антимонопольно-конкурентну політику та сприяє розвитку змагальності у сфері господарювання на основі загальнодержавних програм, що затверджуються Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів. Державна політика у сфері економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності та захисту суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції здійснюється уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Найважливішою функцією управління підприємством є планування його діяльності. Планування є, власне, процесом визначення цілей, що їх підприємство передбачає досягти за певний період, а також способів їх досягнення.

Планування об'єднує структурні підрозділи підприємства спільною метою, надає всім процесам однонаправленості і скоординованості, що дає змогу найповніше і ефективніше використовувати наявні ресурси, комплексно, якісно та своєчасно вирішувати різноманітні завдання виробництва продукції з урахуванням попиту і пропозиції на ринку.

На підприємстві розробляють стратегічні, поточні та оперативні плани.

Стратегічні плани поділяють на середньо- й довгострокові. Середньострокові плани розробляють на період від 2 до 5 років, а довгострокові – від 5 до 15 років і більше. Основною формою стратегічного планування є розробка середньострокових планів.

Поточні плани розробляють на строк до одного року. Вони складаються на базі середньострокових стратегічних планів.

Оперативні плани розробляють на коротший період часу: квартал, місяць, декаду, добу.

Система стратегічних, поточних і оперативних планів забезпечує гнучкість виробництва при його орієнтації на досягнення перспективної мети.

Обґрунтування планів розвитку підприємств здійснюється на основі системи прогресивних норм і нормативів, які розробляються за такими основними групами:

- норми витрат праці (норми витрат робочого часу на одиницю продукції, норми виробітку продукції за одиницю часу, норми обслуговування, норми чисельності);
- норми матеріальних витрат (питомі витрати сировини, матеріалів, палива, енергії);
- нормативи використання знарядь праці (нормативи використання машин, устаткування, механізмів, будівель, споруд);
- нормативи організації виробничого процесу (тривалість виробничого циклу, обсяги незавершеного будівництва, запаси сировини, матеріалів, палива);
- норми тривалості освоєння потужностей підприємств, виробництв, цехів, ліній.

Показники, що використовуються в плануванні, поділяють на кількісні і якісні, об'ємні та питомі.

До кількісних належать: обсяг товарної, валової, реалізованої продукції, чисельність працюючих, фонд заробітної плати, сума прибутку, розмір різних виробничих ресурсів (сировини, матеріалів, палива тощо).

Якісні показники виражають економічну ефективність виробництва та окремих її чинників: підвищення продуктивності праці, зниження собівартості, рентабельність виробництва, фондівіддача, якість продукції та ін.

Об'ємні показники – витрати сировини, матеріалів на одиницю продукції; капітальні вкладення на одиницю виробничої потужності та ін.

Для розрахунку показників плану використовуються натуральні, вартісні та показники витрат праці.

Планування діяльності підприємства здійснюється за допомогою різноманітних методів:

Ресурсний метод планування, що базується на врахуванні умов господарювання та наявних ресурсів і може застосовуватися за монопольного становища підприємства або за слабкої конкуренції.

Цільовий метод планування (за потребами) застосовується із посиленням конкурентної боротьби, коли початковим моментом планування стають потреби ринку, попит на продукцію (послуги). Підприємство самостійно визначає мету діяльності і для її досягнення формує відповідні плани.

Проміжні та кінцеві значення планових показників визначають методами:

- екстраполяції – на підставі динаміки показників у минулому, припускаючи, що темпи і пропорції, досягнуті на момент розробки плану, буде збережено у майбутньому;
- інтерполяції – за яким підприємство встановлює мету для досягнення її в майбутньому і на цій підставі визначає тривалість планового періоду та проміжні планові показники.

За способом розрахунку планових завдань виокремлюють такі методи:

- дослідно-статистичний (середніх показників) – передбачає для встановлення планових показників використання фактичних статистичних даних за попередні роки, середніх величин;
- факторний – згідно з ним планові значення показників визначають на підставі розрахунків впливу найважливіших чинників;
- нормативний метод – суть його полягає в тому, що планові показники розраховуються на підставі прогресивних норм використання ресурсів.

Погодження потреб з необхідними ресурсами забезпечується за допомогою:

- балансового методу, суть якого полягає в розробці спеціальних таблиць-балансів;
- матричного методу, який є подальшим розвитком балансового методу і полягає в розробці моделей взаємозв'язків між виробничими підрозділами та показниками.

За сучасних умов господарювання на підприємствах треба розробляти не один, а кілька варіантів плану. Показники основних важливих розділів мають бути оптимізовані за допомогою економіко-математичного моделювання.

Бізнес-план підприємства чи організації – це письмовий документ з обґрунтування дій, які забезпечують досягнення мети фінансово-економічної діяльності.

Його призначення – допомогти підприємцям в оцінці своїх можливостей, визначитися щодо місткості і перспектив майбутнього ринку, оцінити необхідні витрати й порівняти їх з цінами реалізації продукції для визначення прибутковості справи, переконати інвесторів у привабливості і конкурентоспроможності обраної діяльності, виявити можливі труднощі в діяльності підприємства, встановити контакти із зовнішнім середовищем підприємства тощо.

Висновки. Без регулювання, прогнозування і планування не можна забезпечити ефективного функціонування внутрішнього механізму в цілому, без прогнозування і своєчасного регулювання підприємницької діяльності не може бути ефективною сама підприємницька діяльність. Не може бути забезпечено раціональне використання матеріально-сировинних ресурсів, основних виробничих фондів, затрат на виробництво продукції в цілому, своєчасне виконання замовлень, виготовлення конкурентноздатної продукції. А ці всі недоліки проявляються в нераціональному використанні виробничих ресурсів, у здороженні затрат на виробництво продукції, необхідності підвищення цін, зниження життєвого рівня народу.

Держава повинна впливати на підприємницьку діяльність і регулювати її з метою спрямування її на забезпечення перспективного розвитку національної економіки в цілому і створення умов для розвитку самого підприємництва, сприяти розвитку ринкового механізму, усувати штучні перешкоди, які можуть створити для нього монополні підприємства. А на підприємствах треба розробляти не один, а кілька варіантів плану за сучасних умов господарювання, погоджуючи потреби, ресурси, можливості та перспективи діяльності.